

Ю. О. Трестер,
аспірант кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління національною безпекою,
Національна академія державного управління при Президентові України

ДО ПИТАННЯ РОЗРОБКИ МІНІМАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДИТИНИ

Y. Trester,
graduate student of globalistics, European integration and national security management,
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

TO THE ISSUE OF THE DEVELOPMENT OF MINIMUM STANDARDS
TO ENSURE CHILD SAFETY

У статті досліджуються теоретичні та нормативно-правові аспекти розробки і впровадження мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини.

The article examines theoretical and legal aspects of the development and implementation of minimum standards to ensure the child safety.

Ключові слова: безпека дитини, загрози безпеці дитини, мінімальні стандарти забезпечення безпеки дитини, Конвенція ООН про права дитини.

Key words: child safety, child safety threats, minimum standards for ensuring of child safety, The UN Convention on the Rights of the Child.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Зважаючи на сучасні загальносвітові виклики та загрози, в Україні у сфері нормативно-правового забезпечення безпеки дитини документи лише починають розроблятися. Важливим у цьому процесі став 2015 рік, протягом якого було розроблено та затверджено Указом Президента України № 501/2015 "Національну стратегію у сфері прав людини" [1]. Одним зі стратегічних напрямів, що необхідно розвивати в Україні відповідно до Національної стратегії є забезпечення

прав дитини. На нашу думку, права дитини тут визначено в дещо іншому ключі, ніж традиційний підхід, оскільки особливий акцент зроблено на необхідності визначення та врахування "кращих інтересів" дитини, що в свою чергу, є базовим поняттям забезпечення безпеки дитини.

Для реалізації вищевказаної Стратегії розроблено "План заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року", затверджений Кабінетом Міністрів України від 23 листопада

Рис. 1. Складові сфери безпеки дитини

2015 року [2]. Відповідно до цього Плану в сфері забезпечення безпеки дитини особливу увагу звернено на процес встановлення мінімальних стандартів безпеки та благополуччя дитини. А оскільки нормативно-правового визначення цього поняття поки не існує, необхідністю є пошук сутності та розробка механізмів запровадження таких мінімальних стандартів. Тому, на нашу думку, актуальним є дослідження поняття "мінімальні стандарти забезпечення безпеки дитини", визначення шляхів досягнення благополуччя для кожної дитини в цілому.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Джерельною базою статті стали нормативно-правові акти органів державної влади України; Конвенція ООН про права дитини; праці вітчизняних та зарубіжних науковців, що досліджують теоретичні аспекти проблеми забезпечення безпеки дитини, розглядають понятійно-категоріальний апарат у цій сфері. На жаль, аналіз вітчизняної наукової літератури в цій сфері дозволяє стверджувати, що таких праць є обмежена кількість. Здебільшого серед них відсутні системні дослідження вказаних проблем.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є теоретичне обґрунтування та практичне наповнення змісту поняття мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Відповідно до Закону України "Про стандартизацію", стандарт — це нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [3]. У випадку наукового пошуку в цій статті стандартом необхідно вважати документально зафіксовані норми, що дають можливість на мініальному рівні забезпечити безпеку дитини.

Необхідно вказати на той факт, що у світі відсутнє системне уявлення поняття мінімальних стандартів безпеки дитини. Більше того, значна кількість країн навіть не досліджують дане питання. На нашу думку, перепонами щодо здійснення пошуків у цьому напрямі є як національні ментальні особливості багатьох народів та націй, що йдуть всупереч здоровому глузду розуміння проблем безпеки дитини, так і той факт, що практично всі країни ратифікували Конвенцію ООН про права дитини, вважаючи її достатньо дієвим документом у досліджуваній сфері.

Поняття стандарту має різне тлумачення та різну якісну оцінку. Для тих чи інших категорій населення одне явище є стандартом, а інше вже нормою. Деякі суспільні явища бувають настільки віддаленими від реальності, що конкретне суспільство і його громадяни не завжди їх сприймають як необхідність і реальну потребу. Деякі

держави такі, як США визначили сутнісне наповнення поняття мінімальних стандартів безпеки дитини та благополуччя, вважаючи його достатньо дієвим.

Наприклад, у США державна політика щодо дітей базується на таких трьох стандартах:

- безпека,
- благополуччя,
- стабільність.

Європейські країни мають свої стандарти, а для Українського суспільства ці питання тільки набули певної актуальності. Тому важливо здійснити пошуки абсолютних стандартів безпеки дітей, які зможуть бути реалізовані в більшості країн світу; враховувати інтереси дітей усіх вікових груп, всіх соціальних прошарків, національностей тощо.

Досліджуючи специфіку європейського простору стосовно розробки та впровадження мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини, варто зазначити, що в науковій літературі даного поняття, на жаль, не знайдено. Проте є публікації, в яких надається детальний аналіз розробки та запровадження мінімальних стандартів у різних сферах, що опосередковано пов'язані зі сферою безпеки людини [4].

Узагальнюючи знайдений матеріал, всі стандарти безпеки людини, що використовуються для запровадження механізмів захисту інтересів людини в Європі, можна визначити так:

- конфіденційність;
- безпека і повага до людини;
- доступність стандарту;
- наявність допомоги;
- безоплатність допомоги (послуги, що надається).

Такий підхід, на нашу думку, є, як і стандарти безпеки дитини, що зафіксовані в США, глибоким філософсько-понятійним тлумаченням того стану справ, який має бути узаконений у конкретному суспільстві. Механізмів його досягнення є безліч, від жорсткого втручання держави, до дипломатичного ринкового підходу, який відповідає не за забезпечення стандарту, а за створення умов для його реалізації. Останній підхід є дієвим в розвинених громадянських суспільствах, де кожен громадянин абсолютно чітко усвідомлює межі своєї відповідальності та масштаби зобов'язань. Проте, якщо розглядати українське суспільство на предмет розуміння і готовності відповідати за стандарти безпеки як окремої людини, так і дитини зокрема, на нашу думку, цей механізм не є дієвим. Більше того, він створюватиме нові загрози безпеці дитини. Тому, проаналізувавши суть проблеми, ми прийшли до таких висновків:

по-перше, мінімальні стандарти безпеки дитини — це найнижчі спільні знаменники рівнів безпеки, досягнення яких мають прагнути всі без винятку члени суспільства, організації та держави світу загалом;

по-друге, всі стандарти повинні мати числове значення, для того, щоб вони були зрозумілими, доступними та такими, що піддаються обчисленню та аналізу. Тут має бути уточнення стосовно того, що одні стандарти можуть бути прийнятними для одних країн, інші — для інших. Все залежить від рівня розвитку країни, географічних умов розташування, природних та кліматичних особливостей, специфіки харчування, ведення побуту тощо;

по-третє, всі мінімальні стандарти безпеки варто досліджувати у контексті основних сфер безпеки дитини. В такому випадку буде зрозумілим, які сфери безпеки дитини є більш уразливими, які потребують посиленої уваги та контролю;

по-четверте, розробкою мінімальних стандартів безпеки дитини має займатися ООН у тісній взаємодії з державами світу, громадськими організаціями, науково-дослідними установами, міжнародними організаціями та структурами безпеки. Лише комплексний підхід, на нашу думку, має можливість забезпечити реальну оцінку сфери безпеки дитини та її складових елементів. До такої роботи мають бути залучені фахівці з різних сфер забезпечення безпеки дитини: лікарі, психологи, педагоги, соціальні працівники, співробітники поліції, контролюючих установ тощо;

по-п'яте, контроль у сфері забезпечення мінімальних стандартів безпеки дитини має покладатися виключно на органи державної влади. Держава у цій площині забезпечення безпеки має займати центральне місце.

Вищезазначений комплексний підхід щодо теоретичного осмислення механізмів розробки мінімальних стандартів безпеки та благополуччя, на нашу думку, має логічне продовження у дослідження конкретних показників що можуть характеризувати стандарти безпеки та благополуччя дитини у базових її сферах.

До слова, основні сфери забезпечення безпеки дитини, на нашу думку, можуть бути такими (рис. 1).

У значній кількості країн порушується ст. 38 п. 4 Конвенції ООН про права дитини, де йдеться про те, що "держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення захисту дітей, яких торкається збройний конфлікт, та догляду за ними" [5]. Однак діти не лише страждають від воєн, але є і активними учасниками бойових дій, беручи до рук зброю. На жаль, жодна з країн не була покарана за такі дії. Тобто теоретично стаття є, а практична її реалізація відсутня. І навіть відсутні санкції за її порушення. Тут же необхідно визнати, що Україна теж є такою державою, де діти, по-перше, гинуть та травмуються в умовах збройних конфліктів, а по-друге, використовуються як інструмент ведення бойових дій.

Звідси стає зрозумілим, що на базі наявних нормативно-правових документів не можливо розробити мінімальні стандарти забезпечення безпеки та благополуччя дитини. Ця проблема має вирішуватися всезагально, через механізми загальносвітового масштабу, через опрацювання документів світового рівня і прийняття рішень, що будуть дієвими для всієї світової громадськості.

Така масштабна робота, на нашу думку, має розпочинатися з визначення декількох базових рівнів, на яких визначатимуться окремі складові дослідження та розробки мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини.

Далі спробуємо визначити вказані рівні.

І рівень — міжнародний. Він характеризується розробкою та запровадженням мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини. На нашу думку, відповідальними за розробку стандартів на даному рівні є Організація Об'єднаних Націй в особі ЮНІСЕФ. Саме ця міжнародна структура повинна виступити з ініціативою щодо

розробки мінімальних стандартів, які будуть універсальними для всіх без винятку країн світу. У 2017 році Україна буде голувати в ООН. Тому, на нашу державу покладається відповідальність за внесення Президентом України пропозицій щодо необхідності встановлення у світі мінімальних стандартів безпеки та благополуччя дитини. Ці пропозиції повинні передбачати обов'язкове внесення правок в Конвенцію ООН про права дитини щодо безпеки, в Женевську конвенцію, визначення пропозицій щодо встановлення санкцій проти країн, які не забезпечують мінімальні стандарти безпеки дитини.

II рівень — державний. На даному рівні розробляється система забезпечення безпеки дитини, що враховуватиме певні специфічні уточнення для конкретних держав в рамках прийнятих мінімальних стандартів.

Відповідальними за забезпечення даного рівня в Україні, можна вважати такі органи державної влади:

1. Президент України як гарант Конституції. До того ж Президент візує зміни, прийняті до Законів України. За словами Уповноваженого Президента з прав дитини М. Кулеби в Україні почалася робота над розробкою стандартів щодо захисту прав дитини. Основним напрямом розробок є нормативно-правова база, яка і має закласти підвалини щодо визначення базових стандартів, які мають бути досягнуті у сфері забезпечення безпеки дитини. Зокрема важливим є внесений у Верховну Раду України законопроект № 3579 "Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій безпеки дітей" [6].

2. Рада безпеки і оборони України, що має визначати безпекові пріоритети, приймати ключові рішення у сфері забезпечення безпеки, здійснювати розробку Паспорта загроз тощо.

3. Верховна Рада України, що відповідає за створення законодавчої бази. Нині для України актуальним є розробка кодексу законів України про безпеку дитини, затвердження Концепції забезпечення безпеки дитини, прийняття змін до адміністративного кодексу щодо відповідальності посадових осіб за недостатнє забезпечення безпеки дитини тощо.

4. Кабінет Міністрів України відповідальний за реалізацію прийнятого нормативно-правового забезпечення: розробка та впровадження державних механізмів забезпечення безпеки дитини, розробка мінімальних стандартів безпеки та благополуччя дитини тощо.

5. Правоохоронні органи: Міністерство внутрішніх справ через механізм створення спеціальних підрозділів, що будуть здійснювати моніторинг та реагування на загрози безпеці дитини; прокуратура, в межах якої необхідно запровадити спеціальні посади — прокурорів з правопорушень проти дитини; судова система, в межах якої мають бути створені спеціалізовані суди, які розглядатимуть справи щодо дітей, порушення їх прав та наявності загроз їх безпеці.

6. Державна служба статистики України відповідальна за розробку нових маркерів для моніторингу забезпечення безпеки дитини.

7. Окремий орган Центральної влади, що буде створений на основі вилучення окремих функцій і повноважень щодо забезпечення безпеки дитини у Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я,

Міністерства соціальної політики. Нині значна розпорозшеність функцій призводить до низького рівня відповідальності вищевказаних органів за забезпечення безпеки дитини. На нашу думку, концентрація функцій в руках окремого органа створить передумови для систематизації проблем та загроз безпеці усім віковим категоріям дітей, надасть можливість проаналізувати усі простори, в яких перебуває дитини, як забезпечуються її інтереси, безпека тощо.

Результатами реалізації державного рівня розробки мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини мають стати:

1. До Конституції України мають бути внесені зміни щодо розуміння сутності та механізмів забезпечення безпеки дитини, а саме відповідальність за життя та здоров'я дитини, її всебічний розвиток та матеріальне благополуччя несуть не лише батьки, а й держава. Внаслідок цього в органах державної влади має з'явитися і можливість, і обов'язок втручатися у справи сім'ї, коли є загрози безпеці дитини. А у випадку нещасного випадку або іншої негативної ситуації, якій постраждала дитини, покарання мають нести і батьки, і представники органів державної влади.

2. Всі країни, зважаючи на географічні, кліматичні, природні, історичні, ментальні, духовно-культурні особливості, мають розробити власні паспорти загроз безпеці дитини, які будуть корелюватися з загальними мінімальними стандартами забезпечення безпеки дитини. Такі паспорти загроз обов'язково повинні визначати усі можливі загрози безпеці дитини для всіх вікових категорій, просторових елементів та часових проміжків (квартира, будинок, школа, дитячі заклади, транспорт та ін.).

3. У всіх країнах без винятку мають бути розроблені поняття, що характеризують та визначають механізми забезпечення безпеки дитини, зважаючи на вищеперераховані особливості країни.

4. Виконавча влада, опираючись на мінімальні стандарти забезпечення безпеки дитини та розроблені Паспорти загроз, має визначити методику оцінки міри кількісної реалізації загрози та умов її настання. Використовуючи цю методику соціальний працівник або людина, що займатиметься питаннями забезпечення безпеки дитини, матиме можливість оцінити кожен простір, де знаходиться дитини, на предмет ймовірності реалізації загроз не суб'єктивно, а об'єктивно. Якщо певний показник перевищив гранично допустимі межі, дитина має або вилучатися з даного простору (сім'я, школа, транспорт тощо), або встановлюється додатковий нагляд за розвитком подій і додається обов'язковий припис ліквідувати загрозу.

III рівень — регіональний (рівень громад). Характерним саме для цього рівня є оцінка загроз безпеці дитини, ліквідація загроз, якщо такі наявні, або вилучення дитини та безпосереднє виконання мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини.

Відповідальними на даному рівні варто визначити префектів, тобто осіб, що наділені повноваженнями місцевої влади. Вони повинні здійснювати нагляд за реалізацією державної політики забезпечення безпеки дитини. На регіональному рівні, на нашу думку, має здійснюватися контроль щодо запобігання та профілактики появи загроз безпеці дитини.

IV рівень — локальний (рівень родини, установи, транспорту тощо). На цьому рівні в повсякденному житті має забезпечуватися виконання мінімальних стандартів забезпечення безпеки та благополуччя дитини, зниження рівня реалізації загроз безпеці.

Відповідальними особами тут мають бути безпосередні дорослі учасники виховного та розвиваючого процесу, а саме: батьки, близькі родичі, опікуни, вихователі, вчителі, лікарі, водії транспортних засобів, продавці тощо.

У якості приклада того, як має працювати система розробки та впровадження мінімальних стандартів, можна навести декілька проблем.

Однією з глобальних проблем для України і низки інших держав є висока дитяча смертність в автокатастрофах. У ранньому дитячому віці смертність у аваріях дітей становить до 90 %, якщо не використовується автокрісло як елемент захисту дитини. Тому у якості всезагального стандарту має бути обов'язкове перевезення дітей до певного віку у автокріслах, а представники держави і місцевого рівня забезпечення безпеки повинні розробити механізми, які б сприяли реалізації цього мінімального стандарту.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ НАУКОВИХ РОЗВІДОК ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

У результаті наукового дослідження необхідно зробити наступні висновки.

Зважаючи на глобальні умови розвитку людства та необхідність забезпечення безпеки світу в майбутньому проблеми забезпечення безпеки дитини необхідно вирішувати в найближчій перспективі та за допомогою глобальних підходів. Саме таким підходом є розробка мінімальних стандартів забезпечення безпеки дитини, що мають стати обов'язковими для реалізації в усіх без винятку країнах світу. Разом з тим має проводитися робота у напрямі запровадження механізмів введення та зняття санкцій для тих країн, які не забезпечують або не здатні забезпечити мінімальний рівень безпеки дитини.

Безпосередньо розробкою мінімальних стандартів безпеки дитини повинна займатися Організація Об'єднаних Націй за допомогою всього можливого набору наявних у їх розпорядженні інструментів. Це має бути комплексна масштабна робота, яка завершиться у формі підготовки базових мінімальних стандартів, порушення яких приводитиме автоматично до незабезпечення безпеки дитини, настання рівня загроз.

Одним з найскладніших моментів такої роботи, на нашу думку, є пошук універсальних, всезагальних мінімальних стандартів, адже зважаючи на різні умови життя та розвитку дитини в різних державах, неможливо від усіх країн вимагати уніфікованих результатів. Через це провідні фахівці різних сфер забезпечення безпеки дитини повинні виважено підійти до розробки стандартів у своїй сфері, а потім робота зводиться до систематизації та узагальнення отриманих результатів.

На нашу думку, такий підхід створить передумови до розробки глобальних механізмів забезпечення без-

пеки дитини, які в перспективі сприятимуть тому, що цей світ стане безпечнішим для усіх дітей.

Література:

1. Указ Президента України №501/2015 "Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/5012015-19364>
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248740679>
3. Закон України "Про стандартизацію" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>
4. Келлі Е. Формування стандарту: дослідження і пропозиції щодо мінімальних стандартів надання послуг підтримки жінкам, постраждалим від насилля / Е. Келлі, Л. Дюбуа. — 2008. — 64 с.
5. Конвенція про права дитини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021
6. Кулеба М. Мають бути вибухові приклади, які змінять ставлення дорослих до насильства над дітьми [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/socium/mikola-kuleba-mayut-butivibuhovi-prikladi-yaki-zminyavstavlennya-doroslih-donasilstva-nad-ditmi-.html>

References:

1. President of Ukraine (2015), "The Decree of President of Ukraine №501/2015 "On approval of the National Strategy on human rights", available at: <http://www.president.gov.ua/documents/5012015-19364> (Accessed 1 August 2016).
2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), "Resolution on approval of the action plan to implement the National Strategy on human rights for the period 2020", available at: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248740679> (Accessed 1 August 2016).
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "On standardization", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (Accessed 5 August 2016).
4. Kelli, E. and Dyubua, L. Formuvannya standartu: doslidzhennya i propozy'ciyi shhodo minimal'ny'x standartiv nadannya poslug pidtry'mky' zhinkam, postrazhdaly'm vid nasy'llya [Building standards: study and proposals on minimum standards for support services to women victims of violence], Vy'davny'cztvo "K.I.S." Kyiv, Ukraine.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2000), "Convention on the Rights of the Child", available at: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (Accessed 5 August 2016).
6. Kulyeba, M. (2015), "Should be explosive devices that will change the attitude of adults towards child abuse", available at: <http://gazeta.dt.ua/socium/mikola-kulebamayut-butivibuhovi-prikladi-yaki-zminyavstavlennya-doroslih-donasilstva-nad-ditmi-.html> (Accessed 4 August 2016).

Стаття надійшла до редакції 08.08.2016 р.

Ярослав Радши,
доктор наук з державного управління, професор

ЖЕРТОВНІСТЬ І МИЛОСЕРДЯ (до проблеми “Жінка в суспільстві: історія і сучасність”)

Довгий і нелегкий шлях розвитку медицини відзначений самовідданою, а нерідко і героїчною працею лікарів, медичних сестер і учених різних народів і країн. Своєю науковою та практичною діяльністю вони залишили по собі невмирущу пам'ять.

ЛІКАР ВІД БОГА

*“Кто собирается надеть белый халат врача, должен знать, какой вред может причинить врач больному, если будет думать не о нем, а о себе...
...Я уверена, что на непростом пути жизни и творчества поколением врачей XXI века факелом надежды и гарантом свершений будут замечательные представители, творцы медицины предшествующих десятилетий...”*

**Любов Трохимівна Мала,
лікар-академік, Герой України**

Багато медиків України поклали на вівтар науки й охорони здоров'я народу свої сили, знання й досвід. Але серед тих, хто жив і творив у нашій державі і хто включений у міжнародний реєстр “2000 видатних учених XX сторіччя”, серед перших називають нашу співвітчизницю лікаря-академіка Любов Трохимівну Малу.

Лікарська і наукова діяльність визначали зміст її існування на землі, поглинали все її життя, яке зливалось з роботою до повної неможливості їх роз'єднати.

Любов Трохимівна Мала була не просто лікарем від Бога, але й особливою людиною, чиє серце завжди було відкрите людям. Дивував не тільки її талант лікаря, але й по-справжньому щире бажання допомогти кожному, хто звертався за допомогою, нікого не залишити сам на сам зі своїми бідами. Її ім'я по праву є одним з найбільш відомих в історії вітчизняної та світової медичної науки і практики.

Народилася Л. Мала 13 січня 1919 р. у с. Копані, що в Запорізькій області в селянській родині Трохима Євдокимовича та Катерини Григорівни Малих.

У 1933 році, після закінчення школи, Любов Мала поступила на I курс Харківського транспортного медичного інституту, після реформування якого у 1934 році була переведена на 2 курс лікувально-профілактичного факультету Харківського медичного інституту, який закінчила у 1938 році з дипломом лікаря.

До початку Другої світової війни Любов Трохимівна працювала лікарем-терапевтом в амбулаторії та лікарні с. Петровеньки Іванівського району Ворошиловградської області.

Л.Т. Мала – учасник Великої Вітчизняної війни. Працювала заступником начальника з адміністративно-медичної роботи евакогоспіталю, заступником начальника лікувального відділу Харківського військового округу.

Після демобілізації з вересня 1946 року Л. Мала починає працювати в Харківському державному медичному інституті, з яким пов'язана вся її подальша професійна діяльність.

П'ятидесятирічна праця Любові Трохимівни Малої високо оцінена державою і медичною громадськістю. Вона – заслужений діяч науки УРСР (1968), академік Академії медичних наук СРСР (1974), Герой Соціалістичної праці (1979), академік Національної академії наук України (1992), академік Академії медичних наук України (1993), Герой

України (1999), лауреат Державних премій СРСР і України, двох премій ім. М. Стражеска АМН СРСР і АМН України. Нагороджена орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, Великої Вітчизняної війни II ст., Богдана Хмельницького III ст., Ярослава Мудрого V ст., медаллю “За боевые заслуги”, почесною медаллю ім. С. Боткіна. Нагороджена Міжнародним дипломом пошани. Тривалий час Любов Трохимівна очолювала Харківське обласне товариство терапевтів.

Ім'я Л.Т. Малої широко відоме в світі. Вона обрана “Людиною року” (1996, США), включена в міжнародний довідник з медицини “Хто є хто?” (1995, Англія).

Міжнародний біографічний центр Великобританії нагородив її почесним знаком “Золота зірка” і включив у реєстр “2000 видатних учених XX сторіччя” (1998).

Основний напрям наукових досліджень Л.Т. Малої – кардіологія. У 1950 р. вона захистила кандидатську, а в 1954 р. – докторську дисертації. Звання професора присвоєно у 1955 р. Оpubлікувала 20 монографій і понад 500 праць у періодичних виданнях. Підготувала 34-х докторів і 180 кандидатів медичних наук.

Коли у 1999 році визначалися з кандидатом на присвоєння звання “Почесний громадянин міста Харкова”, трудові, наукові, творчі колективи висунули десятки кандидатів. Вибирати було досить важко, адже Харків завжди славився сотнями видатних особистостей. Але першою усі члени експертної комісії одностайно назвали Любов Трохимівну Малу. Саме її ім'я і підпис відкривають Книгу почесних громадян Харкова.

Справою життя стало для Любові Трохимівни створення в Харкові науково-дослідного інституту терапії. В реалізацію цієї ідеї вона вклала весь свій досвід, енергію, але головне – велике бажання спасати, захищати людське життя.

В особистому фонді Л.Т. Малої в державному архіві Харківської області зберігаються її листи міністру охорони здоров'я СРСР С.П. Буренкову, першому секретарю ЦК КПУ В.В. Щербицькому, Голові Ради Міністрів А.П. Ляшку щодо необхідності організації науково-дослідного інституту терапії в м. Харкові як філіалу Київського науково-дослідного інституту кардіології імені М.Д. Стражеска.

В одному з них вона розкриває свою ідею: “Інститут терапії міг би стати центром профілактики внутрішніх захворювань у республіці. Тут могли би бути розроблені ефективні заходи щодо здійснення первинної профілактики з метою формування здорової людини і збереження її здоров'я, попередження можливості захворювань... Інститут терапії зміг би стати організатором вивчення і профілактики факторів ризику захворювань внутрішніх органів, особливо серед молодого покоління... Організація науково-дослідного інституту терапії в Харкові є виключно важливою ще із-за наступного мотиву: саме в Харкові до вивчення проблеми терапії можуть бути залучені вчені низки науково-дослідних інститутів медичного, біологічного та фізико-технічного профілю – ендокринології, медичної радіології, гігієни праці і професійних захворювань, кріобіології і кріомедицини, загальної і невідкладної хірургії, радіофізики і електроніки, низьких температур...”

У своїх зверненнях Л.Т. Мала детально та аргументовано викладає основні напрями і структуру інституту, забезпеченість кадрами і клінічну базу.